

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/150/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6017200479
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:6017200479.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: Y. T. Y., W.: XX.XX.XXXX, F.: Q. XX, XXX XX W. F., právne zastúpený: Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS s.r.o., so sídlom Dobšinského 12, 811 05 Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22119-5/2017-BA zo dňa 22.05.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sa/6/2022-35 zo dňa 28.08.2023, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobcu na prerušenie kasačného konania sa zamietla.
- II. Kasačná sťažnosť žalobcu sa zamietla.
- III. Žalovanej sa náhrada trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „správny súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 24Sa/6/2022-35 zo dňa 28.08.2023 (ďalej tiež len „napadnutý rozsudok“) zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 22119-5/2017-BA zo dňa 22.05.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Správny súd žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná v celom rozsahu zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 8515-20/2016-ZH zo dňa 28.06.2016 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej tiež ako „povinné poistenie“, resp. „sociálne poistenie“) žalobcu ako samostatne zárobkovo činné osoby (ďalej len „SZČO“) dňa 31.12.2010.

3. Správny súd poukázal na odôvodnenie rozsudku kasačného súdu sp. zn. 7Sžsk/36/2018 zo dňa 23.02.2022, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok správneho súdu č. k. 23Sa/6/2017 - 65 zo dňa 27.11.2017 v tu prejednávanej veci. Poukázal tiež na právne závery rozsudku veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 1Vs/3/2019 a uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV.ÚS 610/2021, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku NS SR sp. zn. 1Vs/3/2019. Správny súd skonštatoval, že rozhodnutie ústavného súdu, ako aj rozhodnutie veľkého senátu NS SR je pre súdy záväzné.

4. Správny súd skonštatoval, že Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch rozhodla v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“, resp. „zákon č. 461/2003 Z. z.“), keď rozhodla tak, že žalobcovi ako SZČO zaniklo povinné poistenie dňa 30.12.2010 (pozn. kasačného súdu: správne malo byť uvedené 31.12.2010). Skutkové zistenia podľa správneho súdu

potvrdili, že žalobca aj po vydaní rozhodnutia Banskobystrického samosprávneho kraja č. 1477/2009/ODDZ zo dňa 25.06.2009, ktorým mu bolo zrušené rozhodnutie o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, bol držiteľom licencie L1A, vydanéj mu rozhodnutím Slovenskej lekárskej komory (ďalej len „SLK“) č. L1A/BB/1021/06 zo dňa 26.09.2006 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odboroch anesteziológia a intenzívna medicína, všeobecné lekárstvo, v zdaňovacom období roku 2008 žalobca dosiahol celkové príjmy 2 072 409,- Sk a v zdaňovacom období 2009 56 296,67 eur a v súvislosti s dosahovaním príjmov podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 595/2003 Z. z. žalobca bol registrovaný podľa osobitného predpisu na daňovom úrade do 31.12.2009. U žalobcu ako držiteľa licencie L1A bola naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010 na výkon činnosti podľa osobitného predpisu - zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“). Žalobcovi zaniklo povinné sociálne poistenie dňa 31.12.2010 v dôsledku novej právnej úpravy ustanovenej v § 5 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z. účinnom od 01.01.2011. Žalobca v súvislosti s dosahovaním príjmov podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 595/2003 Z. z. bol registrovaný na daňovom úrade podľa osobitného predpisu do 31.12.2009, teda k 01.01.2011 nebol registrovaný na daňovom úrade podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou, preto nemal postavenie SZČO podľa § 5 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom po 01.01.2011 na účely sociálneho poistenia.

5. Vo vzťahu k namietanému porušeniu procesných práv žalobcu (neupovedomenie o začatí predmetného nedávkového konania a neposkytnutie príležitosti vyjadriť sa) správny súd skonštatoval, že účastník konania, ktorému bolo začatie konania oznámené až v momente doručenia prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy, bol oprávnený vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, a to v rámci odvolacieho konania, ktoré tvorí s prvostupňovým konaním jeden celok. S ohľadom na uvedené ani táto žalobná námietka žalobcu nebola dôvodná.

6. Proti tomuto rozsudku podal kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) a f) SSP. Žiadal, aby kasačný súd prerušil konanie o kasačnej sťažnosti a podal predsedovi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS SR“, resp. „kasačný súd“) podnet na zaujatie stanoviska pléna NSS SR k zjednoteniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v právoplatných rozhodnutiach veľkého senátu správneho kolégia NS SR. Ak sa tomuto jeho návrhu nevyhoví, žiadal, aby kasačný súd rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Sťažovateľ v úvode kasačnej sťažnosti poukázal na preskúmané rozhodnutie, v zmysle ktorého cit. „nemala zaniknúť jeho povinná účasť na sociálnom poistení dňa 31.12.2010“. Ďalej argumentoval, že podnikateľskú činnosť vykonával ako fyzická osoba do cit. „31.12.2010“ a že len do tohto dátumu bol legálne povinný platiť sociálne poistenie ako fyzická osoba - podnikateľ. Ďalej uviedol, že prejavil všetku možnú vôľu a vykonal kroky s cieľom ukončiť podnikanie ako fyzická osoba podnikateľ dňom cit. „31.12.2010“. Podľa sťažovateľa možno obe rozhodnutia správnych orgánov považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné. Za nedostatok odôvodnenia týchto rozhodnutí označil absenciu zrozumiteľného vysvetlenia dôvodu vydania, vzhľadom na časový odstup medzi rozhodnutím a podaním odhlášky z poistenia ku dňu cit. „31.12.2010“. Tiež namietal, že prvostupňový správny orgán závažne porušil jeho práva ako účastníka konania, keď mu bola odňatá možnosť konať pred správnym orgánom, ktorý bez jeho priamej účasti vydal prvostupňové rozhodnutie. Tým, že žalovaná sa s postupom prvostupňového správneho orgánu stotožnila, je vadou zaťažené celé konanie a obe rozhodnutia boli vydané v rozpore so zákonom.

8. Sťažovateľ uviedol, že poistka proti omylu, ktorou argumentoval Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 610/2021, nemôže byť legitímnym dôvodom zmeny judikatúry veľkého senátu kasačného súdu, ale má slúžiť len na nápravu základných väd a omylov zásadného významu, pričom poukázal na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva. Pôvodný názor veľkého senátu v rozhodnutí sp. zn. 1Vs/1/2019 žiaden takýto nedostatok nevykazoval. Sťažovateľ ďalej poukázal na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, ktorá preferuje zdržanlivosť pri zmene judikatúry. Ak došlo v rámci právoplatných rozhodnutí „Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ako právneho predchodcu Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu)“ k rozdielnemu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, musí plénum NSS SR obligatórne

prijat' zjednocujúce stanovisko, ktoré je pre členov pléna záväzné, a tým zjednotiť rozdielnu rozhodovaciu prax „Veľkého senátu správneho súdu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“.

9. Žalovaná sa k obsahu kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním zo dňa 25.10.2023. Mala za to, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol také námietky a právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie preskúmaného rozhodnutia. Uviedla, že sťažovateľ namieta proti „nezániku“ jeho povinného poistenia dňa 31.12.2010, hoci žalovaná rozhodla o jeho zániku k tomuto dňu. Navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú.

10. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), po oboznámení sa s administratívnym a súdnym spisom a po oboznámení sa s dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými nebol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP), zistil, že tieto sú nedôvodné.

11. Podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

12. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) cit. zákona povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

13. Podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10).

14. Podľa § 10 ods. 1 cit. zákona samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárom, zubný lekárom, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 68 ods. 1 písm. a/).

15. Predmetom kasačného konania je posúdenie správnosti rozsudku správneho súdu, ktorý sa po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovanej stotožnil so záverom, že sťažovateľovi povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniklo dňa 31.12.2010.

16. Z administratívneho spisu a súdneho spisu vyplýva:

- SLK vydala sťažovateľovi licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/ZA/0347/05 zo dňa 26.09.2006 s dátumom vzniku oprávnenia 05.10.2006;
- sťažovateľ doručil pobočke žalovanej dňa 22.01.2010 Registračný list fyzickej osoby - odhlášku (ďalej len „odhláška“) s dátumom zániku poistenia k 30.06.2009 a dňa 29.01.2010 doručil čestné vyhlásenie zo dňa 25.01.2010, že nemá od 01.07.2009 na účely sociálneho poistenia postavenie SZČO podľa § 5 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010;
- podľa výpisu Finančnej správy Slovenskej republiky mal sťažovateľ za zdaňovacie obdobie 2008 a 2009 príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti [§ 6 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 595/2003 Z. z.] vyšší ako je zákonom stanovená hranica príjmu: príjmy sťažovateľa z podnikania za rok 2008 (2 072 409 Sk) presiahli zákonom ustanovenú sumu 3 546,00 eur (pozn. kasačného súdu: príjmy sťažovateľa za rok 2008 po prepočte konverzným kurzom 30,126 boli vo výške 68 791,40 eur), a za rok 2009 (56 296,67 eur) presiahli zákonom ustanovenú sumu 3 834,96 eur;
- z údajov z registra daňových subjektov prvostupňový správny orgán zistil, že sťažovateľ bol v súvislosti s dosahovaním príjmov podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 595/2003 Z. z. registrovaný na daňovom úrade do 31.12.2009;
- v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaná skonštatovala, že sťažovateľ od 01.01.2011 nebol registrovaný podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou, preto nemal od tohto dátumu postavenie SZČO a jeho povinné poistenie ako SZČO zaniklo dňom 31.12.2010. K odhláške sťažovateľa ku dňu 30.06.2009 žalovaná skonštatovala, že táto nie je rozhodnutím, má len deklaratórny

charakter a v čase jej prijatia Sociálna poisťovňa nemala vedomosť o existencii platnej licencie č. L1A/ZA/0347/05 zo dňa 26.09.2006. Sťažovateľ sa vzhľadom na platnú licenciu L1A odhlásil nesprávne. K čestnému vyhláseniu sťažovateľa žalovaná uviedla, že licenciu L1A nie je fyzická osoba povinná mať na výkon činnosti v pracovnom pomere. Pretože mal sťažovateľ naďalej platnú licenciu L1A, povinné poistenie mu dňa 30.06.2009 nezaniklo.;

- správny súd rozsudkom č. k. 23Sa/6/2017 - 65 zo dňa 27.11.2017 zrušil preskúmané rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie;

- kasačný súd rozsudkom sp. zn. 7Sžsk/36/2018 zo dňa 23.02.2022 zrušil rozsudok správneho súdu č. 23Sa/6/2017 - 65 zo dňa 27.11.2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu NS SR sp. zn. 1Vs/3/2019 zo dňa 24.11.2020 a ÚS SR č. k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021, pričom vyslovil nasledovné:

„... 42. Vychádzajúc z uvedeného vyššie a skutkových zistení v danej veci Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch rozhodla v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z., keď rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. decembra 2010, keďže v intenciách vyššie uvedeného názoru veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR žalobca ako držiteľ licencie L1A mal postavenie (status) samostatne zárobkovo činnéj osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. Skutkové zistenia v danom prípade potvrdili, že žalobca aj po vydaní rozhodnutia Banskobystrického samosprávneho kraja č. 1477/2009/ODDZ zo dňa 25.06.2009, ktorým mu bolo zrušené rozhodnutie o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ambulancie v špecializovanom odbore všeobecné lekárstvo s miestom prevádzkovania Malá Lehota 383 a Veľká Lehota 92, bol držiteľom licencie L1A, vydanéj mu rozhodnutím Slovenskej lekárskej komory č. L1A/BB/1021/06 zo dňa 26.09.2006 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odboroch anesteziológia a intenzívna medicína, všeobecné lekárstvo, v zdaňovacom období roku 2008 žalobca dosiahol celkové príjmy 2 072 409,- Sk a v zdaňovacom období 2009 - 56 296,67 EUR a v súvislosti s dosahovaním príjmov podľa § 6 ods.1,2 zákona č. 595/2003 Z. z. žalobca bol registrovaný podľa osobitného predpisu na daňovom úrade do 31.12.2009. U žalobcu ako držiteľa licencií L1A bola naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010 na výkon činnosti podľa osobitného predpisu (podľa zákona č. 578/2004 Z. z.). Žalobcovi zaniklo povinné sociálne poistenie dňa 31.12.2010 v dôsledku novej právnej úpravy ustanovenej v § 5 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z. účinnom od 1.1.2011, v zmysle ktorého samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov a je registrovaná podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods.1, písm. b) a ods. 2,3 okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, keďže žalobca v súvislosti s dosahovaním príjmov podľa § 6 ods.1,2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov bol registrovaný na daňovom úrade podľa osobitného predpisu do 31.12.2009, teda k 1.1.2011 nebol registrovaný na daňovom úrade podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou, a preto nemal postavenie samostatne zárobkovo činnéj osoby podľa § 5 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom po 1.1.2011 na účely sociálneho poistenia.“

17. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami sťažovateľa uvedenými v kasačnej sťažnosti a dospel k zhodnému záveru ako správny súd. Kasačný súd nezistil dôvody, pre ktoré by sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku správneho súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku a nejavia sa ako arbitrálne, ale dávajú zrozumiteľným spôsobom a v dostatočnom rozsahu odpoveď na zásadné právne otázky. Je potrebné zdôrazniť, že právnym posúdením veci sa už NSS SR zaoberal vo svojom skoršom rozsudku, ktorým bol správny súd viazaný, pričom od názorov v ňom vyslovených sa kasačný súd nemá dôvod odchýliť.

18. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti opätovne otvoril otázku, či mu držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) zakladala povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Kasačný súd v súvislosti s postavením lekára ako SZČO poukazuje na predchádzajúci rozsudok kasačného súdu sp. zn. 7Sžsk/36/2018, ktorý poukázal na právne závery uvedené v rozsudku veľkého senátu NS SR zo dňa 24.11.2020 sp. zn. 1Vs/3/2019, ktorým bolo prekonané jeho skoršie rozhodnutie sp. zn. 1Vs/1/2019. Rozhodnutie veľkého senátu NS SR sp. zn. 1Vs/3/2019 prešlo i testom ústavnosti (ústavná sťažnosť

bola ústavným súdom odmietnutá uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021 zo dňa 30.11.2021). Kasačný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené nestotožnil s názorom sťažovateľa, ktorý uviedol v správnej žalobe, že mu postavenie SZČO zaniklo k 31.12.2009, keď požiadal o zrušenie registrácie na daň z príjmu a o zrušenie identifikačného čísla organizácie. K zániku poistenia sťažovateľa ako SZČO došlo až v súvislosti s novou právnou úpravou § 5 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 01.01.2011 do 31.12.2013, keď základnou podmienkou nadobudnutia statusu SZČO bola okrem dovŕšenia veku 18 rokov aj registrácia podľa § 67 zákona č. 595/2003 Z. z. v súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3.

19. Na uvedený záver kasačného súdu nemá vplyv ani tá skutočnosť, že sťažovateľ prvostupňovému správneému orgánu doručil dňa 29.01.2010 čestné vyhlásenie zo dňa 25.01.2010. Z obsahu vyhlásenia sťažovateľa zo dňa 25.01.2010 je zrejmé, že sa nejedná o vyhlásenie podľa § 21 ods. 4 písm. b) zák. o soc. poistení, ale vyplýva z neho len jeho tvrdenie, že nemá postavenie SZČO podľa § 5 písm. a) až f) zákona o sociálnom poistení od 01.07.2009. Sťažovateľ v ňom netvrdil, že by licenciu L1A bol povinný mať z dôvodu vzniku pracovného pomeru a že by v nadväznosti na vznik tohto pracovného pomeru činnosť na základe licencie L1A ako SZČO nevykonával.

20. Pokiaľ sťažovateľ argumentoval, že z licencie L1A nedosahoval príjem, kasačný súd uvádza, že táto námietka je nedôvodná, lebo v zdaňovacom období roku 2008 žalobca dosiahol celkové príjmy 2 072 409,- Sk a v zdaňovacom období 2009 - 56 296,67 EUR, teda vyššie ako zákonom stanovená hranica, pričom podľa vyššie uvedenej judikatúry je nerozhodné, z akej konkrétnej činnosti SZČO príjmy v rozhodnom období dosiahne, či z činnosti vykonávanej na základe tejto licencie, alebo na základe akéhokoľvek iného (hoci aj medzičasom zaniknutého) oprávnenia.

21. Neuniklo pozornosti kasačného súdu, že právny zástupca sťažovateľa v obdobných právnych veciach, akou je aj vec sťažovateľa, podáva obsahovo takmer identické kasačné sťažnosti. Zrejme z toho dôvodu v tu prejednávanej veci právny zástupca sťažovateľa nesprávne uvádzal ako predmet preskúmaného rozhodnutia „nezánik“ poistenia sťažovateľa k 31.12.2010, a zároveň argumentoval, že len do tohto dátumu (31.12.2010) sťažovateľ podnikal a bol povinne poistený. Takáto argumentácia v podstate odobrovala právny názor žalovanej, že povinné poistenie sťažovateľa zaniklo k 31.12.2010. Kasačný súd však v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 453 ods. 2 SSP (prvá veta) v spojení s ust. § 203 ods. 2 SSP, v zmysle ktorých v tu prejednávanej veci kasačný súd nebol viazaný sťažnosťami bodmi.

22. Za dôvodnú nie je možné považovať ani námietku sťažovateľa, že prvostupňový správny orgán rozhodol v danej veci až po viac ako 5 rokoch od podania odhlášky. Kasačný súd konštatuje, že odhláška je evidenčným úkonom poistenca, ktorým poistencem plní povinnosť odhlásiť sa z povinného poistenia (§ 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010). Zo zákona o sociálnom poistení nevyplýva povinnosť Sociálnej poisťovne vydať na základe podanej odhlášky rozhodnutie o zániku vyznačením v spise. Akceptácia odhlášky žalovanou tak nemá povahu právoplatného rozhodnutia o zániku povinného poistenia. Naopak, ak žalovaná považuje údaje v odhláške za sporné, môže v nedávkovom konaní podľa § 172 ods. 5 cit. zákona rozhodnúť o zániku inak ako uviedol v odhláške poistencem. Zároveň je potrebné uviesť, že v zmysle zákona o sociálnom poistení rozhodovanie v nedávkovom konaní nie je limitované žiadnou lehotou, teda rozhodnutie môže byť vydané vždy, ak sú na to zákonné dôvody, a to aj v prípade, ak boli skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie okolností trvania povinného poistenia, zistené spätne. Povinnosť preukazovať skutočnosti rozhodujúce pre vznik, trvanie, prerušenie a zánik povinného poistenia prináleží poistencovi a sťažovateľ nesporne disponoval informáciou, že jeho licencia L1A bola v relevantnom období stále platná, čo však príslušnému správneému orgánu pri podaní odhlášky neoznámil. Takisto si bol vedomý údajov, ktoré sám uviedol v daňových priznaniach za roky 2008 a 2009, čo boli dva základné momenty pre vydanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne. Žalovaná podstatnú skutočnosť, že sťažovateľ je držiteľom licencie L1A v povolani lekáro aj po 30.06.2009, zistila až s časovým odstupom na základe údajov poskytnutých SLK.

23. Pokiaľ sťažovateľovi chýbala odpoveď na otázku, čo bolo „skutočným“ dôvodom vydania rozhodnutí správnych orgánov, samotný dôvod, pre ktorý bolo prvostupňové a preskúmané rozhodnutie vydané, je z oboch rozhodnutí zrejmý; je ním splnenie zákonom ustanovených podmienok pre zánik povinného poistenia sťažovateľa dňa 31.12.2010. Hľadanie iného dôvodu zo strany žalobcu sa kasačnému súdu javí ako argumentovanie účelové.

24. K námietke porušenia procesných práv sťažovateľa v administratívnom konaní treba uviesť, že konanie, ktoré sa začalo na podnet organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, ako tomu bolo aj v predmetnom prípade, je podľa § 185 ods. 4 cit. zákona začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon. Zákon o sociálnom poistení nekonkretizuje, o aký úkon má ísť a preto za prvý úkon je možné považovať aj doručenie prvostupňového rozhodnutia. Sťažovateľ mal možnosť v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu uplatniť svoje námietky, čo v danej veci aj využil a žalovaná sa s jeho námietkami v rozhodnutí riadne vysporiadala. Preto nedošlo k porušeniu procesných zákonných práv sťažovateľa.

25. K námietke sťažovateľa vzťahujúcej sa k otázke právnej istoty v súvislosti s rozhodnutiami správnych orgánov, kasačný súd uvádza, že podľa čl. 2 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov v spojení s § 5 ods. 1 SSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. O otázkach, ktoré sú predmetom tohto konania, urobil právne závery veľký senát NS SR rozsudkom z 24.11.2020, sp. zn. 1Vs/3/2019, ktorý prešiel testom ústavnosti. Tento rozsudok je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný (§ 466 ods. 3 SSP) a je podkladom pre ustálenie rozhodovacej praxe v totožných otázkach. Existencia dvoch protichodných rozhodnutí nie je zdrojom nekonzistentnosti judikatúry najvyššieho (správneho) súdu. Zákon totiž podobnú situáciu vyslovene predpokladá (§ 466 od. 3 SSP) a možno z neho logicky vyvodíť jej riešenie, že záväzným zostáva len právny názor vyslovený neskôr (obdobne rozhodnutie NSS SR sp. zn. 7Ssk/27/2023). Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 137/2024 zo dňa 20.03.2024.

26. K návrhu sťažovateľa na prerušenie konania z dôvodu existencie dvoch vyššie uvedených rozhodnutí veľkého senátu, kasačný súd s poukazom na ust. § 452 ods. 1 SSP v spojení s ust. § 100 ods. 1 a 2 SSP konštatuje, že kasačné konanie možno prerušiť, pokiaľ existujú predbežné otázky, ak preskúmané rozhodnutie bolo napadnuté protestom prokurátora, ak žalobca nedal súhlas na zastavenie konania, ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené alebo zmenené, prípadne ak to zhodne navrhnú všetci účastníci (prerušenie navrhol len sťažovateľ). Z dôvodov prerušenia by v prejednávanej veci teoreticky mohol prichádzať do úvahy len dôvod uvedený v § 100 ods. 2 písm. a) SSP, teda ak prebieha súdne konanie alebo administratívne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam na rozhodnutie správneho súdu, alebo ak správny súd dal na také konanie podnet. Správny súdny poriadok tak výslovne ustanovuje, že musí ísť o konanie „súdne“ alebo „administratívne“, v ktorom sa rieši predbežná otázka, čo nie je prípad sťažovateľa, keďže žiadne takéto konanie neprebieha. Okrem toho vo všeobecnosti platí, že zjednotenie výkladu nie je predbežnou otázkou zodpovedajúcou napr. § 132 SSP a postup kolégia, resp. pléna pri prijímaní stanoviska nie je ani súdnym, ani administratívnym konaním. Vzhľadom na vyššie uvedené neprichádza podľa názoru kasačného súdu do úvahy prerušenie kasačného konania zo sťažovateľom uvádzaného dôvodu. Uvedeným postupom nemôže dôjsť ani k porušeniu práva na zákonného sudcu, keďže účastník nemá nárok na to, aby senát kasačného súdu dal podnet na prijatie stanoviska (porov. uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 439/2023 a sp. zn. III. ÚS 440/2023).

27. Skutočnosť, že so závermi rozhodnutí správnych orgánov sťažovateľ nesúhlasí, nie je dôvodom na vyslovenie ich nezákonnosti. Vzhľadom na uvedené vyhodnotil kasačný súd sťažnostné námietky ako plne nedôvodné, pričom sám nezistil dôvody na zrušenie napadnutého rozsudku správneho súdu, preto bolo potrebné kasačnú sťažnosť zamietnuť podľa § 461 SSP.

28. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalovanej bolo rozhodnuté podľa § 168 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Žalovaná bola v konaní úspešná, má právo na náhradu trov, avšak súd jej náhradu trov konania nepriznal, pretože neboli splnené podmienky aplikácie § 168. Sťažovateľ ako neúspešný účastník kasačného konania nemá právo na náhradu jeho trov (§ 167 ods. 1 a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

29. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.